

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-14-15292/16
Tuzla, 14.06.2016. godine

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vladi Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj: 17/00, 1/05, 11/06 i 13/11) i člana 17. stav 3. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 94/14, 13/14, 8/15, 91/15 i 102/15), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj dana 14.06.2016. godine, donosi

O D L U K U

I

Usvajaju se Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2017 - 2019. godina i čine sastavni dio ove Odluke.

II

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2017 - 2019. godina objavit će se na web stranici Vlade Tuzlanskog kantona.

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

DOSTAVITI:

- 1 x Ministarstvu finansija ✓
- 1 x Evidenciji
- 1 x a/a

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
ZA PERIOD 2017. - 2019. GODINE

Tuzla, juni 2016. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE.....	4
Rizici ostvarenja makroekonomskih projekcija.....	7
3. SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA.....	7
4. POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA.....	8
4.1. Projekcije prihoda za općine za period od 2017 - 2019. godine	9
4.2. Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova za period od 2017. – 2019. godine.....	10
5. PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA	11
5.1. Prihodi i primici (budžetska sredstva)	13
5.2. Namjenska sredstva, grantovi, donacije, vlastiti prihodi i primici po osnovu namjenskih sredstava.....	13
6. RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA... ..	14
7. PROJEKCIJE DUGA TK PO OSNOVU ZADUŽIVANJA.....	14
8. STRATEŠKI CILJEVI VLADE TUZLANSKOG KANTONA.....	15

U V O D

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15 i 102/15), pripremljen je dokument Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2017.-2019. godina, što ima za cilj projekciju prihoda i gornju granicu rashoda za pripremu budžeta za naredni trogodišnji period.

Prijedlog smjernica, Ministarstvo finansija, dostavlja Vladi Kantona do 15. maja tekuće godine, a Vlada donosi iste do 31. maja tekuće godine. Obzirom da je Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona zaprimilo od strane Federalnog ministarstva finansija 01.06.2016. godine projekcije indirektnih i direktnih poreza za Kanton i općine kantona, nije bilo moguće ispoštovati navedeni zakonski rok za predlaganje Smjernica Vladi Kantona.

Kako su u toku paralelni procesi na izradi Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2017. – 2019. godina moguća su određena odstupanja projekcija u odnosu na ovaj dokument.

Ovaj dokument ima za cilj da poboljša koordinaciju između Vlade Tuzlanskog kantona, općina i vanbudžetskih fondova u postupcima pripremnih aktivnosti na izradi Budžeta za 2017. godinu, kao i da osigura sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranih rashoda koji pokriva sve nivoe vlasti Tuzlanskog kantona, uključujući Budžet Kantona, Budžet općina i Finansijski plan izvanbudžetskih fondova.

Smjernice sadrže: ciljeve ekonomske i fiskalne politike, osnovne makroekonomske pokazatelje, procjene prihoda budžeta i predviđene promjene javnog duga.

Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona predlaže Vladi Kantona da usvoji ovaj Dokument kao prvi korak u procesu pripreme Budžeta Tuzlanskog kantona za 2017. godinu.

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima Federacije BiH nosilac izrade ekonomske politike za naredne tri godine je nadležni organ Federacije u skladu sa zakonskim propisima. Vlada na prijedlog Ministarstva finansija donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike koje između ostalog sadrže i ostale makroekonomske pokazatelje Federacije i pretpostavke društvenog razvoja za budžetsku i dvije naredne godine.

Izrada Smjernica ekonomske i fiskalne politike za period 2017-2019.godina bazirana je na slijedećim dokumentima :

- Projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za kantone i općine kantona za 2016. godinu i projekcije za period 2017-2019.godina (dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo),
- Projekcije Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine (mart 2016.godina),
- Makroekonomski pokazatelji za period 2014.-2019. godina koje je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje – DEP (april 2016.godina),
- Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016.-2020.godina (decembar 2015.godine),
- Privredna kretanja Tuzlanskog kantona (Kantonalna privredna komora Tuzla, publikacija broj 21 (februar 2016.godine),
- Stavu Kolegija Vlade Tuzlanskog kantona, broj: 02/1-14-15133/16 od 10.06.2016.godine.

I SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine izradila je makroekonomske pokazatelje na nivou Bosne i Hercegovine, koji se daju u slijedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 1.-Makroekonomski pokazatelji za period 2014.-2019. godinu

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nominalni BDP u mil. KM	28.217	29.277	30.302	31.631	33.229	34.897
Nominalni rast u %	0,1	3,8	3,5	4,4	5,1	5
BDP deflator (prethodna godina = 100)	99,7	101,1	100,3	100,8	101,3	101,2
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	28.302	28.954	30.224	31.373	32.804	34.492
Realni rast u %	0,4	2,6	3,2	3,5	3,7	3,8
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-0,9	-1	0	1,2	1,3	1,4
Potrošnja u mil. KM	29.401	29.748	30.297	31.298	32.345	33.405
Realni rast u %	1,9	1,4	1,8	2	2	1,9
Vladina potrošnja u mil. KM	6.078	6.187	6.311	6.500	6.695	6.896
Realni rast u %	0,9	1	1,2	1,5	1,8	1,5
Privatna potrošnja u mil. KM	23.324	23.561	23.986	24.798	25.649	26.510
Realni rast u %	2,2	1,5	2	2,2	2,1	2
Investicije u mil. KM	5.095	5.041	5.418	5.906	6.425	7.046
Realni rat u %	7,5	-1,7	6,9	8,6	8,4	9,2
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	5.234	5.250	5.627	6.053	6.557	7.164
Realni rast u %	11,7	-0,4	6,5	7,1	7,9	8,7
Vladine investicije u mil. KM	1.155	1.244	1.401	1.573	1.763	1.987
Realni rast u %	11,6	6,8	11,7	10,6	10,8	11
Privatne investicije u mil. KM	4.079	4.006	4.226	4.480	4.793	5.177
Realni rast u %	11,8	-2,5	4,9	5,9	6,9	7,9
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	15.536	15.311	15.846	16.769	17.615	18.576
Nominalni rast u %	7,1	-1,5	3,5	5,8	5	5,5
Realni rast u %	8,1	0,5	3,5	3,8	3,5	3,4
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	9.257	9.799	10.434	11.196	12.075	13.022
Nominalni rast u %	3	5,9	6,5	7,3	7,8	7,8
Realni rast u %	4,2	5,5	6	5,7	5,6	5,5
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-2.067	-1.480	-1.318	-1.485	-1.467	-1.519
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-7,3	-5,1	-4,4	-4,7	-4,4	-4,4

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), april 2016. godine

Usporavanje pozitivnih kretanja makroekonomskih pokazatelja u eurozoni koje su obilježile 2012. i 2013. godinu, naročito u razvijenim zemljama Evrope, Njemačkoj i Austriji, koje su značajni vanjskotrgovinski partneri BiH i Federacije BiH, uticalo je i na kretanja u Federaciji BiH i BiH u cjelini. Prema podacima zavoda za statistiku zemalja u regionu i podacima iz izvještaja Evropske komisije iz februara 2016. godine, u eurozoni je u 2015. godini, zabilježen blagi rast realnog BDP-a u procentu od 1,6%. Doprinos domaće potražnje u EU je bio nešto veći u 2015. godini u odnosu na ranije godine, što je rezultiralo opadanjem stope nezaposlenosti sa 11,6% u 2014. godini na 11,0% u 2015. godini.

Nakon pozitivnih makroekonomskih dešavanja koja su dovela do povoljnijeg vanjskog okruženja, prestanka pada investicija, te postepenog rasta zaposlenosti nakon višegodišnjeg realnog rasta izvoza od preko 5% u prosjeku, očekuje se da bi ekonomski rast u 2016. godini trebao biti nešto brži u odnosu na 2015. godinu sa realnom stopom od 3,2%. Nakon toga se u 2017. godini očekuje dodatno ubrzanje na stopu od 3,5%. Projekcije za 2018.-2019.g podrazumijevaju nastavak postepenog poboljšanja u okruženju koje bi trebalo dodatno ojačati rast investicija. Postepeno jačanje investicija bi uz neznatan doprinos vanjske trgovine trebalo dovesti do daljnjeg jačanja ekonomskog rasta na stopu od 3,7% u 2018., te 3,8% u 2019. godini.

Dosljedna i pravovremena implementacija „Reformske Agende“ trebala bi omogućiti poboljšanje poslovanja bh. kompanija što bi trebalo rezultirati povećanjem investicija i obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije. Pored prerađivačke industrije, tokom 2016. godine očekuje se i značajniji doprinos energetskog sektora koji čini 1/3 ukupne **industrijske proizvodnje** u BiH. Pod pretpostavkom nastavka pozitivnog trenda u eksternom okruženju uz dodatni doprinos internih dešavanja tokom 2016. godine, u BiH se može očekivati solidan rast industrijske proizvodnje od oko 4%. U periodu 2017.-2019. godine pored nastavaka pozitivnih eksternih dinamika očekuje se i sve utjecajniji značaj internih dinamika kroz strukturalne reforme koje bi trebale biti u funkciji jačanja ukupne industrijske proizvodnje u BiH. Također se očekuje da energetski sektor, koji je u prethodnom periodu bio jedan od nosilaca industrijske proizvodnje nastavi pozitivan trend rasta proizvodnje i dodatno osnaži industrijsku proizvodnju u BiH navedenom periodu. Prema projekcijama DEPa ovo bi trebalo rezultirati godišnjim povećanjem bh. industrijske proizvodnje od preko 5% za svaku godinu.

U 2015. godini, ostvaren je pad obima industrijske proizvodnje u Tuzlanskom kantonu u odnosu na 2014. godinu u vrijednosti od 0,2%. Privreda Tuzlanskog kantona u decembru 2015. godine u odnosu na prosjek 2014. ostvarila je rast industrijske proizvodnje od 5,1%. U odnosu na 2014. godinu, vađenje ruda i kamena ostvaruje rast od 1,8%, prerađivačka industrija ostvaruje rast od 1%, dok proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom ostvaruje pad od 3,5%.

Podaci o smanjenju broja nezaposlenih lica početkom tekuće godine ukazuju da **broj zaposlenih** u BiH postepeno nastavlja rasti. Tokom 2016. godine očekuje se rast obima investicija kao i vanjske trgovine, što bi se pozitivno odrazilo na **zapošljavanje i neto plate**. Uz pretpostavljena pozitivna dešavanja u regionu i EU, u BiH se može očekivati nastavak rasta broja zaposlenih lica po približno jednakoj stopi kao u prethodnoj godini. Porast broja zaposlenih lica bi doprinio postepenom smanjenju stope nezaposlenosti u BiH. U istom periodu očekuje se rast prosječne neto plate od 1%. U periodu 2017.-2019. godine se očekuje nastavak postepenog smanjenja stope nezaposlenosti i rasta prosječne neto plate u

BiH. Prema projekcijama DEP-a rast obima vanjske trgovine i investicija bi se trebao pozitivno odraziti na poboljšanje poslovnog ambijenta i stvaranje uslova za kreiranje novih radnih mjesta, naročito u privatnom sektoru, zbog povećanog obima potražnje. Time bi se broj zaposlenih lica u BiH mogao uvećati 1,9%-2,1%. Pored navedenog, veći obim poslovne aktivnosti bh. preduzeća realno bi stvorio uslove za uvećanje neto plata od 2,1%-2,3%.

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, u decembru 2015. godine u Tuzlanskom kantonu je bilo zaposleno ukupno 83.962 osobe. U odnosu na prethodni mjesec, broj zaposlenih je manji za 0,3%, dok je u odnosu na prosjek 2014. godine broj zaposlenih veći za 2,9%. Prerađivačka industrija i trgovina zapošljavaju najviše osoba. Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, u decembru 2015. godine je registrovano 96.429 nezaposlenih osoba. Prema stručnoj spremi, najviše je KV i NKV radnika, a slijede osobe sa srednjom stručnom spremom. Prosječna neto plata u Tuzlanskom kantonu u decembru je iznosila 745,00 KM što je ispod prosjeka Federacije BiH. U odnosu na kantonalni prosjek iz 2014. godine, neto plaća je veća za 0,8%. Najviše prosječne neto plate u Tuzlanskom kantonu su u sektoru proizvodnje i opskrbe el.energijom, dok su najniže prosječne neto plate u građevinarstvu.

Tokom 2016. godine u BiH se očekuje rast BDP-a od 3,2%, investicija od 6,9% i rast industrijske proizvodnje od oko 4%, što bi trebalo rezultirati intenziviranjem ukupne **vanjskotrgovinske robne razmjene** sa svijetom. Tako se prema projekcijama DEP-a u BiH očekuje realno povećanje ukupnog bh. uvoza od 3,5%, pri čemu bi očekivani uvoz roba porastao za 3,5%, a uvoz usluga za 3%. Ovo bi rezultiralo umjerenim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita od 1%, a ukupna pokrivenost uvoza izvozom bila poboljšana i na kraju 2016. godine iznosila bi oko 65%. Za period 2017. -2019.godine u Bosni i Hercegovini se predviđa dodatna normalizacija ekonomskih prilika i sigurniji ekonomski oporavak praćen višim stopama rasta BDP-a od preko 3,5%. Prema projekcijama DEP-a, do kraja posmatranog perioda očekuje se povećanje udjela izvoza u BDP-a na nivo od 37,3%, dok bi se udio uvoza u okviru BDP-a zadžao na postojećem nivou od oko 53%, a ukupna pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2019. godinom bi mogla iznositi oko 70%

U 2015. godini iz Tuzlanskog kantona ukupno je izvezeno proizvoda u vrijednosti od 1.204.581.000 KM što je u odnosu na 2014. godinu rast od 6,65%. U isto vrijeme je došlo do rasta uvoza od 10,53%, te je uvezeno roba u vrijednosti od 1.429.171.000 KM. Pokrivenost uvoza izvozom je 84,29%, a u istom periodu prošle godine je bila 87,35%. Vanjskotrgovinski deficit je 224.590.000 KM. U odnosu na 2014. godinu, došlo je do rasta izvoza hrane i pića od 25,2%, industrijskih materijala za 14,5%, kapitalnih proizvoda 2,6%, transportnih sredstava 5,5% i proizvoda za široku potrošnju 4,2%, dok je došlo do pada izvoza goriva i maziva 14,2%. Rast uvoza u odnosu na 2014. godinu je kod uvoza industrijskih materijala 10,3%, kapitalnih proizvoda 25,3%, transportnih sredstava 22,5% i proizvoda za široku potrošnju 14,9%, dok je došlo do pada uvoza goriva i maziva 7,2% i hrane i pića 3%.

Rizici ostvarenja makroekonomskih projekcija

Glavni rizici za ostvarenje projekcija koje se odnose na ekonomski rast su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl. Potencijalni rizik kod industrijske proizvodnje predstavlja neizvjesnost i još uvijek nedovoljno siguran ekonomski oporavak u užem i širem međunarodnom ekonomskom okruženju. Kašnjenje odnosno nizak stepen implementacije reformskih zakona također mogu negativno utjecati na rast industrijske proizvodnje. Visok nivo integracije sa zemljama EU i regiona kroz trgovinske i finansijske tokove praktički određuje kretanje industrijske proizvodnje u BiH. Eventualno pogoršanje situacije na EU tržištu posebno u slučaju zemalja koje su glavni trgovinski partneri BiH predstavlja najveći rizik po oporavak industrijske proizvodnje u BiH.

Osnovni rizici za projekcije osnovnih indikatora tržišta rada su vezani za pretpostavljeni ekonomski rast odnosno obim investicija, vanjske trgovine (industrijske proizvodnje) u BiH, EU i zemljama u okruženju. Nepovoljan, odnosno nezadovoljavajući poslovni ambijent bi se mogao loše odraziti na intenzitet rasta broja zaposlenih i plata.

Kao i prethodnih godina osnovni rizici za projekcije cijena u BiH su vezani za eksterne faktore (prvenstveno cijene nafte i hrane u svijetu). Ukoliko bi cijene nafte i hrane nastavile da se smanjuju sličnim intenzitetom kao u 2015. godini to bi se odrazilo na nivo cijena u BiH, odnosno u ekstremnom slučaju doprinijelo nastavku deflacije. Od domaćih faktora koji bi mogli uticati na promjene cijena su nepredviđene promjene cijena električne energije, uvođenje/povećanje akciza na određene proizvode i sl.

II SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA

U ovom poglavlju su izložene projekcije prihoda koje se očekuju za finansiranje javne potrošnje u toku srednjoročnog perioda, a na osnovu projiciranih makroekonomskih pokazatelja i postojećih poreznih politika.

Prioriteti u oblasti porezne politike i javnih prihoda za period 2017. – 2019. godina bit će orjentisani na nastavku aktivnosti predlaganja zakonskih rješenja radi osiguranja ambijenta za privredni rast društva, stabilnih i predvidivih uslova poslovanja i jačanje prihodovne strane budžeta svih nivoa vlasti uz poboljšanje naplate javnih prihoda kao osnovnog agregata za planiranje razvojnih, socijalnih i drugih društvenih potreba i obaveza.

U oblasti javnih prihoda kontinuirano se provode i aktivnosti na sagledavanju zakonskih rješenja pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u Federaciji BiH, sa posebnim naglaskom na davanje prijedloga za poboljšanje postojećeg vertikalnog i horizontalnog izjednačavanja sistema raspodjele prihoda od indirektnih poreza, što je ujedno i osnov za pripremu novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda. Takođe, radi se na uspostavi razmjene podataka o uplaćenim javnim prihodima na teritoriji Federacije BiH između Federalnog ministarstva finansija i Porezne uprave FBiH. Tehnička pomoć za realizaciju navedenog pružena je od strane USAID-ovog projekta „FAR“ izradom Modela za izvještavanje, koji će Federalnom ministarstvu finansija obezbjediti pristup i pregled svih uplata javnih prihoda u FBiH i poslužiti kao osnov za unapređenje procesa izvještavanja, analizu fiskalne politike, kao i podloga za izmjenu zakonske regulative u oblasti javnih prihoda.

Radi poboljšanja trenutnog fiskalnog izvještavanja između entiteta i kantona radi se na implementaciji projekta izgradnje Jedinственe baze podataka javnih prihoda, koji će poslužiti kao podloga za pojednostavljenje plaćanja, što je u skladu sa potpisanim Memorandumom o razumijevanju između Američke agencije za međunarodni razvoj u Bosni i Hercegovini (USAID) i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, uz obezbjeđenje informatičke opreme za korisnike.

U ovom periodu očekuje se konačna implementacija projekta mehanizma razmjene podataka o poreznim obveznicima između četiri porezne uprave (UINO, PU FBiH, PURS i PUBD) koji je uspostavljen uz pomoć MMF-a, odnosno potpuna uspostava informacionog sistema na način da svaka porezna uprava ima elektronski pristup informacijama koje se odnose konkretno na porezne obveznike, a koji se nalaze u drugim upravama.

Takođe, u cilju izvršavanja efikasnijeg prikupljanja javnih prihoda i prateći izmjene Zakona koji regulišu direktne poreze, administrativne takse i ostale javne prihode, a u cilju smanjenja sive ekonomije i rada na crno predlaže se novi Opći porezni zakon i Zakon o Poreznoj upravi, sa harmoniziranim rješenjima koji su u primjeni u Republici Srpskoj, posebno sa aspekta poreznih procedura i postupaka.

III POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA

U narednim tabelarnim pregledima daju se projekcije indirektnih i direktnih poreza za nivo Tuzlanskog kantona za period 2017.-2019. godina dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo, uključujući povećanje projekcija indirektnih poreza po osnovu stava Kolegija Vlade Tuzlanskog kantona.

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza za kantone i općine pojedinačno za naredni trogodišnji period urađena je prema metodologiji utvrđenoj Zakonom o pripadnosti javnih prihoda i na bazi statističkih podataka.

Projekcije prihoda sa Jedinственog računa trezora za nivo Tuzlanskog kantona u narednom trogodišnjem periodu su slijedeće:

Tabela 2. – Projekcije prihoda sa Jedinственog računa za Tuzlanski kanton

Indirektni porezi (KM)	Projekcija 2017	Projekcija 2018	Projekcija 2019
Tuzlanski kanton ukupno (I + II + III)	275.047.287	276.168.283	277.592.326
I Kanton	225.134.467	223.926.441	221.958.652
II Općine TK ukupno	39.416.883	41.256.146	43.934.725
III Direkcija cesta TK	10.495.937	10.985.696	11.698.949

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinственog računa za 2017. godinu za nivo Tuzlanskog kantona očekuje se u iznosu od 275.047.287,00 KM, od čega za Kanton iznos od 225.134.467,00 KM, za općine iznos od 39.416.883,00 KM i Direkciju cesta TK iznos od 10.495.937,00 KM .

Porez na dobit preduzeća, izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, predstavlja u cjelosti prihod Kantona, i u narednom trogodišnjem periodu projicira se u slijedećim iznosima:

Tabela 3. – Projekcije prihoda od poreza na dobit

Porez na dobit (KM)	Projekcija 2017	Projekcija 2018	Projekcija 2019
Tuzlanski kanton	24.640.501	24.985.468	25.285.293

Projekcije prihoda od poreza na dohodak, uključujući zaostale obaveze po osnovu poreza na plaće, za nivo kantona su slijedeće:

Tabela 4. – Projekcije prihoda od poreza na dohodak (uključeni zaostali porezi na plaće)

Porez na dohodak (KM)	Projekcija 2017	Projekcija 2018	Projekcija 2019
Ukupno	47.134.390	48.878.361	50.735.740
I Tuzlanski kanton	30.891.879	32.034.878	33.252.204
II Općine TK	16.242.511	16.843.483	17.483.536

Projekcije prihoda za općine

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za općine Tuzlanskog kantona očekuje se u slijedećim iznosima za period 2017.-2019. godina:

Tabela 5. – Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za općine TK u KM

OPĆINE TK	Projekcija 2017	Projekcija 2018	Projekcija 2019
Banovici	1.713.430	1.793.382	1.909.818
Celic	1.033.656	1.081.888	1.152.131
Doboj Istok	919.694	962.609	1.025.106
Gracanica	4.016.663	4.204.088	4.477.041
Gradacac	3.572.811	3.739.525	3.982.316
Kalesija	3.120.961	3.266.591	3.478.676
Kladanj	1.191.603	1.247.206	1.328.181
Lukavac	3.272.911	3.425.631	3.648.042
Sapna	1.043.653	1.092.351	1.163.273
Srebrenik	3.654.784	3.825.323	4.073.684
Teocak	627.791	657.085	699.747
Tuzla	9.510.835	9.954.628	10.600.938
Zivinice	5.738.090	6.005.840	6.395.773
UKUPNO:	39.416.883	41.256.146	43.934.725

Prihodi od poreza na dohodak na nivou općina za period 2017.-2019. godina projiciraju se kako slijedi:

Tabela 6. – Projekcije poreza na dohodak za općine TK u KM

OPĆINE TK	Projekcija 2017	Projekcija 2018	Projekcija 2019
BANOVIĆI	1.167.425,00	1.210.620,00	1.256.624,00
GRAČANICA	1.093.609,00	1.134.072,00	1.177.167,00
GRADAČAC	869.338,00	901.503,00	935.760,00
KALESIJA	476.560,00	494.193,00	512.972,00
KLADANJ	543.015,00	563.107,00	584.505,00
ČELIĆ	226.132,00	234.499,00	243.410,00
LUKAVAC	1.532.783,00	1.589.496,00	1.649.897,00
SREBRENİK	724.878,00	751.698,00	780.262,00
TUZLA	7.354.705,00	7.626.829,00	7.916.649,00
ŽIVINICE	1.460.712,00	1.514.758,00	1.572.319,00
DOBOJ ISTOK	409.881,00	425.047,00	441.199,00
SAPNA	165.118,00	171.227,00	177.734,00
TEOČAK	218.355,00	226.434,00	235.038,00
UKUPNO:	16.242.511,00	16.843.483,00	17.483.536,00

Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova

Ukupni prihodi vanbudžetskih fondova u FBiH, po osnovu doprinosa za penziona i zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti bez ostalih neporeznih prihoda koji se ostvaruju u skladu sa zakonima i sredstava finansiranja u periodu 2017.-2019. godina projicirani su u kako slijedi:

Tabela 7. – Projekcije poreznih prihoda vanbudžetskih fondova u mil. KM

Prihodi (KM mil)	Izvršenje	Revidirane projekcije	Projekcije		
	2015	2016	2017	2018	2019
Fond zdravstvenog osiguranja	1.140	1.171	1.203	1.235	1.263
Fond PIO/MIO	1.589	1.632	1.676	1.721	1.761
Fond za zapošljavanje	129	132	136	139	143
UKUPNO:	2.858	2.936	3.015	3.095	3.167

Napomena: u vanbudžetske fondove uključeni su samo porezni prihodi-doprinosi, bez neporeznih prihoda i primitaka

Projekcije prihoda od doprinosa bazirana je na konzervativnom pristupu, prateći projektovani rast realnog BDP-a i očekivanog rasta prosječne plaće u Federaciji BiH i predviđena ekonomska kretanja u ovom periodu.

IV PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA

Projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za Budžet Tuzlanskog kantona za period 2017.-2019. godina zasnivaju se na projekcijama dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo iz mjeseca maja 2016. godine.

Obzirom na predviđen blagi ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u narednom trogodišnjem periodu, kao i jačanje koordinacije fiskalnih politika u Federaciji, unapređenje fiskalne odgovornosti i povećanje fiskalne discipline, procjena je da će u narednom periodu doći da naplate većih iznosa prihoda u Budžet TK u odnosu na dostavljenje revidirane projekcije od strane Federalnog ministarstva finansija. Stoga je u skladu sa stavom Kolegija Vlade TK izvršena korekcija projekcija indirektnih poreza za 2017. i 2018.godinu na slijedeći način:

	2017.	2018.	2019.
Revidirane projekcije prihoda od indirektnih poreza od Federalnog ministarstva finansija	199.134.467,00	208.426.441,00	221.958.652,00
Povećanje datih projekcija u skladu sa stavom Kolegija Vlade TK	26.000.000,00	15.500.000,00	0,00
Ukupno projekcije prihoda od indirektnih poreza:	225.134.467,00	223.926.441,00	221.958.652,00

Navedeno povećanje prihoda u posmatranom periodu zasnovano je na pretpostavci da će u narednom periodu doći do revidiranja projekcija od strane Federalnog ministarstva finansija, s obzirom da se očekuje izmjena propisa o raspodjeli indirektnih poreza i propisa o načinu povrata vanjskog duga.

Korigovane projekcije prihoda od indirektnih poreza uključene su u projekcije ukupnih sredstava Budžeta Tuzlanskog kantona (tabela broj 8), tako da očekivani nivo ukupnih sredstva u Budžetu Tuzlanskog kantona za 2017. godinu iznosi 350.216.837,48 KM, što je manje za 21.775.417,14 KM ili 5,85% u odnosu na Budžet Tuzlanskog kantona za 2016. godinu. Na ovaj iskazani pad najvećim dijelom je uticalo to što se u 2017. godini prihodi od indirektnih poreza kao i namjenska sredstva, grantovi, donacije i primici po osnovu namjenskih sredstava planiraju u znatno manjem iznosu u odnosu na 2016.godinu.

U 2018. godini procjenjuje se neznatano smanjenje ukupnih prihoda Budžeta TK u poređenju sa projiciranim za 2017. godinu, i to za 279.196,48 KM ili 0,08%, kao što je i procjena ukupnih prihoda za 2019. godinu manja za 797.743,00 KM ili 0,23% u odnosu na predviđene prihode za 2018. godinu.

Projekcije prihoda i primitaka u Budžetu Tuzlanskog kantona u periodu 2017.-2019. godina ilustruje slijedeći pregled:

Tabela 8. – Prihodi, primici i finansiranje Budžeta Tuzlanskog kantona u KM

	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018	Projekcija 2019.	Index (2017/ 2016)	Index (2018/ 2017)	Index (2019/ 2018)
UKUPNO PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE (I+II)	337.452.852,26	371.992.254,62	350.216.837,48	349.937.641,00	349.139.898,00	94,15	99,92	99,77
I UKUPNO BUDŽETSKA SREDSTVA (A+B+C+D)	295.301.018,49	298.184.211,17	298.520.794,48	298.502.778,00	297.632.140,00	100,11	99,99	99,71
A. Poreski prihodi	258.979.850,90	279.702.127,00	281.177.169,00	281.457.109,00	281.006.471,00	100,53	100,10	99,84
1.Prihodi od indirektnih poreza	212.266.576,02	233.991.782,00	225.134.467,00	223.926.441,00	221.958.652,00	96,21	99,46	99,12
2.Porez na dobit preduzeća	19.179.054,57	15.596.397,00	24.640.501,00	24.985.468,00	25.285.293,00	157,99	101,40	101,20
3.Porez na dohodak (uključujući zaostale uplate poreza na plaće)	27.022.732,16	29.619.712,00	30.891.879,00	32.034.878,00	33.252.204,00	104,30	103,70	103,80
4.Domaći porezi na dobra i usluge	480.432,33	491.622,00	479.682,00	479.682,00	479.682,00	97,57	100,00	100,00
5.Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	28.234,49	0,00	28.000,00	28.000,00	28.000,00	0,00	100,00	100,00
6.Ostali porezi	2.821,33	2.614,00	2.640,00	2.640,00	2.640,00	100,99	100,00	100,00
B.Neporezni prihodi	14.570.874,85	15.523.447,69	14.584.989,00	14.438.989,00	14.438.989,00	93,95	99,00	100,00
1.Prihodi od poduzet.aktivnosti i imovine i pr.od poz.k.razlika	232.347,48	48.149,00	141.739,00	141.739,00	141.739,00	294,38	100,00	100,00
2.Naknade i takse	11.150.190,62	10.228.144,00	10.545.250,00	10.545.250,00	10.545.250,00	103,10	100,00	100,00
3.Novčane kazne (neporezne prirode)	3.188.336,75	4.973.396,79	3.752.000,00	3.752.000,00	3.752.000,00	75,44	100,00	100,00
4.Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0,00	273.757,90	146.000,00	0,00	0,00	53,33	0,00	0,00
C.Primici	1.750.292,74	2.958.636,48	2.758.636,48	2.606.680,00	2.186.680,00	93,24	94,49	83,89
D.Finansiranje	20.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II NAMJENSKA SREDSTVA, GRANTOVI, DONACIJE, PRIMICI I VLASTITI PRIHODI (F+G)	42.151.833,77	73.808.043,45	51.696.043,00	51.434.863,00	51.507.758,00	70,04	99,49	100,14
F.Namjenska sredstva,grantovi,do nacije i primici po osnovu namjenskih sredstava	27.347.760,72	52.099.271,45	29.654.877,00	29.376.192,00	29.304.873,00	56,92	99,06	99,76
G. Prihodi po osnovu vlastite djelatnosti - vlastiti prihodi	14.804.073,05	21.708.772,00	22.041.166,00	22.058.671,00	22.202.885,00	101,53	100,08	100,65

a) Prihodi i primici (budžetska sredstva)

Ukupni poreski prihodi u 2017. godini predviđaju se u iznosu od 281.177.169,00 KM, što je za 1.475.042,00 KM ili 0,53% više u odnosu na planirani nivo za 2016. godinu. U narednim godinama ovi prihodi projektuju se na gotovo istom nivou kao u 2017. godini (index 100,10 i index 99,84).

Na ova kretanja, najvećim dijelom uticale su projekcije indirektnih poreza, koje u 2017. godini bilježe smanjenje za 8.857.315,00 KM ili 3,79% u odnosu na plan 2016. godine, dok se u 2018. i 2019. godini projiciraju sa smanjenjem za 1.208.026,00 KM ili 0,54%, odnosno za 1.967.789,00 KM ili 0,88%.

U 2017. godini očekuje se povećanje poreza na dobit u iznosu od 9.044.104,00 KM ili 57,99% u poređenju sa planom 2016. godine, a u narednim godinama povećanje od 1,4% i 1,2%.

Porez na dohodak, zajedno sa zaostalim uplatama poreza na plaću, se u 2017. godini procjenjuje sa povećanjem od 1.272.167,00 KM ili 4,30% u odnosu na planirani nivo za 2016. godinu, dok se u 2018. i 2019. godini projiciraju sa porastom od 3,7% i 3,8% u poređenju sa prethodnom godinom.

Neporezni prihodi i primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti u dijelu budžetskih sredstava u 2017. godini projicirani su na bazi izvršenja ovih prihoda u periodu januar-maj 2016. godine u odnosu na isti period prošle godine, vodeći računa o iskazanim mjesečnim trendovima naplate ovih prihoda, tako da su za 938.458,69 KM ili 6,05% manji u odnosu na plan za 2016. godinu. Projekcije ovih prihoda za 2018. i 2019. godinu su na gotovo istom nivou kao i u 2017. godini.

Primici u Budžetu Tuzlanskog kantona u okviru budžetskih sredstava koji dospijevaju na naplatu u 2017. godini iznose 2.758.636,48 KM i manji su za 200.000,00 KM ili za 6,76% u odnosu na plan 2016. godine. U naredne dvije godine primici se planiraju sa smanjenjem od 5,51% i 16,11%.

b) Namjenska sredstva, grantovi, donacije, vlastiti prihodi i primici po osnovu namjenskih sredstava

Prihodi po ovim osnovama za period 2017. - 2019. godinu su planirani na osnovu zahtjeva budžetskih korisnika dostavljenih za izradu Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2017.-2019. godina.

V RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u BiH i u svijetu, rizici ostvarenja projiciranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2017.-2019. godine, mogu biti:

- veće usporavanje predviđenog ekonomskog rasta;
- nepredviđene promjene poreznih politika (odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza i nepredviđene promjene istih i dr.);
- makroekonomske pretpostavke;
- razvoj drugih događaja (elementarne nepogode, promjena nivoa zaduženosti, rad porezne administracije i dr.).

Administracija poreznog sistema predstavlja rizik i po projekcije prihoda. Porezni prihodi zavise od unaprijeđenja usklađenosti BiH Institucija i entiteta s jedne strane i svih nivoa vlasti unutar Federacije BiH, pogotovo kad su u pitanju prognoze prihoda od indirektnih poreza.

Projekcije su rađene pod pretpostavkom da neće doći do prenosa nadležnosti, sa nivoa Federacije BiH i kantona na nivo države ili kantona na nivo Federacije BiH ni zakonskih promjena u oblasti oporezivanja.

VI PROJEKCIJE DUGA TK NASTALOG PO OSNOVU ZADUŽIVANJA

U periodu 2016. - 2019. godina obaveze za otplate po kreditima i izdaci za inostrane kamate i kamate na domaće pozajmljivanje, prema postojećim otplatnim planovima sa kojima Ministarstvo finansija raspolaže, procjenjuju se u ukupnim iznosima kako slijedi:

Tabela 9. – Obaveze po kreditima i pozajmicama

	Plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
I Ukupno budžetska sredstva (1 do 10):	17.807.990,00	19.865.485,61	18.547.013,69	10.938.023,12
1.Razvojna banka FBiH-OŠ „Stupari” i OŠ “Kladanj” Tarevo	21.805,00	21.247,28	20.689,42	20.131,52
2.Razvojna banka FBiH-Gimnazija „Ismet Mujezinović” Tuzla	271.272,00	260.731,46	250.291,44	239.851,44
3.Federalno ministarstvo finansija-UKC Rekonstrukcija „Plave bolnice” Tuzla	309.512,00	1.521.158,63	2.768.501,04	2.768.501,04
4.Federalno ministarstvo finansija-WB-IDA Projekat urbane infrastrukture i pružanja usluga - dio koji se odnosi na Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša	26.561,00	28.096,00	27.610,00	27.123,00
5.Federalno ministarstvo finansija-MMF Stand by aranžman (III)	6.064.000,00	4.565.631,00	0,00	0,00
6.Federalno ministarstvo finansija-MMF Stand by aranžman (IV)	0,00	881.619,00	3.547.000,00	2.697.750,00

7.Kratkoročne pozajmice od domaćih kreditora (procjena)	19.000,00	19.000,00	19.000,00	19.000,00
8.NOVA banka a.d.Banja Luka	5.336.919,49	5.336.918,52	5.336.918,52	3.369.850,12
9.Intesa Sanpaolo Banka d.d. BIH	1.478.747,23	1.413.687,89	1.017.602,25	0,00
10. UniCredit Bank d.d. Mostar	4.280.173,28	5.817.395,83	5.559.401,02	1.795.816,00
II Ukupno namjenska sredstva	673.006,00	674.024,06	662.137,82	650.251,57
1.Federalno ministarstvo finansija-WB-IDA Projekat urbane infrastrukture i pružanja usluga – dio koji se odnosi na Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (finansira se iz sredstava vodnih naknada)	307.645,70	304.030,00	298.766,00	293.502,00
2. Federalno ministarstvo finansija-Troškovi upravljanja kreditom-Projekat izgradnje kanalizacije i vodosnabdijevanja općine Čelić (finansira se sa potrošačkih mjesta 11010018,14010003, 18010001)	365.360,30	369.994,06	363.371,82	356.749,57
UKUPNO (I + II):	18.480.996,00	20.539.509,67	19.209.151,51	11.588.274,69

U Dokumentu okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2017.-2019. godina moglo bi doći do korekcije usljed povećanja procjene kursa USA dolara i SDR-a u kojim su obračunate obaveze pojedinih kredita.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2017.-2019. godina u skladu su sa Zakonom o budžetima u FBiH i predstavljaju osnovu za izradu Budžeta Tuzlanskog kantona. Cilj dokumenta je da predloži smjernice ekonomske i fiskalne politike, te definiše okvir prihoda i gornju granicu rashoda za period 2017.-2019. godina.

Ove Smjernice ekonomske i fiskalne politike obavezujuće su kod izrade budžeta općina i finansijskih planova vanbudžetskih fondova za 2017. godinu, kao i kod projekcija za 2018. i 2019. godinu.

VII STRATEŠKI CILJEVI VLADE TUZLANSKOG KANTONA

Vlada Tuzlanskog kantona, uz podršku Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDP), zajedničke inicijative Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) i Švicarske agencije za razvoj i i saradnju (SDC) izradila je Strategiju razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016.-2020. godine (decembar 2015. godine), koja je u skladu sa strategijama i politikama na višim nivoima vlasti, i to prije svega sa Strategijom razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2010.-2020. godina, ali sa drugim sektorskim strategijama viših nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini.

U navedenom dokumentu predložena su strateška i dugoročna opredjeljenja Tuzlanskog kantona, čiji je cilj unaprijeđena i razvijena privreda Tuzlanskog kantona koja će se bazirati na ključnim potencijalima rasta koji se ogledaju u bogastvu prirodnih resursa, konkurentnoj radnoj snazi i tradiciji industrijske proizvodnje, te kvalitetnijoj saobraćajnoj povezanosti sa razvijenim tržištima.

Vizija razvoja, te strateški ciljevi razvoja su definisani na period od 5.godina.

Utvrđeni su slijedeći strateški ciljevi:

1. Osigurati stabilnost i prosperitet razvoja privrede Tuzlanskog kantona;
2. Uspostaviti efikasni sistem upravljanja razvojem ljudskih potencijala i tržišta rada, u cilju povećanja zapošljavanja;
3. Poboljšati kvalitetu života, sigurnost i socijalnu uključenost i učiniti politiku socijalne zaštite pravičnom i djelotvornom;
4. Modernizovati i učiniti ekonomski održivom javnu infrastrukturu, prvenstveno saobraćajnu, vodnu i energetska;
5. Uspostaviti funkcionalan sistem zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima.

Budžetski korisnici u narednom razdoblju trebaju poduzimati reformske mjere kojima se pridonosi ostvarenju glavnih ciljeva utvrđenih predloženim dokumentom, a naročito:

1. javne finansije - vezano za stabilnost i dugoročnu održivost javnih finansija, zdravstvenog sistema, fiskalni okvir, poreze, neprijavljeni rad, te rashode;
2. finansijski sektor – vezano za finansijski sektor, tržište nekretnina, te pristup finansiranju za mala i srednja preduzeća;
3. tržište rada, obrazovanja i socijalnu politike - vezano za zaposlenost, porezno rasterećenje na rad, rješavanje nezaposlenosti mladih, aktivne politike tržišta rada, zakonodavni okvir, sistem određivanja plaća i kretanje plaća, usklađenost obrazovnog sistema s tržištem rada, naknade za nezaposlene, socijalne naknade te borbu protiv siromaštva;
4. promicanje rasta i konkurentnosti – vezano za tržište usluga, industrijsku politiku, digitalnu agendu, energetske mreže, mrežnu infrastrukturu- saobraćaj, istraživanje i razvoj, inovacije, obnovljive izvore energije i učinkovitost resursa i
5. modernizacija javne uprave- vezano za kvalitet uprave.

Cilj ekonomske politike Vlade Tuzlanskog kantona je pokretanje održivog rasta nakon dugogodišnje recesije. Za razliku od rasta prije krize koji se temeljio na velikom zaduživanju radi povećanja lične potrošnje i ulaganja u nekretnine, novi model dugoročnog održivog rasta treba da se temelji na izvozu i povezanim investicijama u proizvodnji. Glavna zadaća Vlade u ostvarenju ovog cilja je provedba strukturnih reformi usmjerenih na poboljšanje poslovnog okruženja.

Manevarski prostor makroekonomskih politika Vlade Tuzlanskog kantona je ograničen, obzirom na ustavne nadležnosti kantona. Uslijed naraslog javnog duga, nužna je brza fiskalna konsolidacija. Ne može se sa sigurnošću tvrditi kada će se izaći iz dugogodišnje recesije, tokom koje je realni domaći bruto proizvod znatno smanjen.

Ekonomski oporavak treba da se temelji na rastu izvoza, te s njim povezanih investicija u proizvodnju. Ličnu potrošnju treba stimulisati, ali ista ima osnovu u rastu

proizvodnje i dohodaka u izvoznim djelatnostima. Državna potrošnja, zbog potrebe fiskalne konsolidacije, u srednjoročnom razdoblju davat će negativan doprinos rastu. To se odnosi i na investicije javnog sektora koje sporije rastu od planiranog, a potrebno je posebno koristiti mogućnosti finansiranja iz EU fondova. Smanjenje potrošnje iz kantonalnog budžeta planirati za razdoblje 2017.- 2019. godine na većini glavnih kategorija rashoda. Mjerama Vlade Tuzlanskog kantona dodatno su smanjeni budžetski rashodi, gdje god je za to postojalo opravdanje.

Uz unapređenje procesa planiranja, potrebno je znatno pojačavati i funkciju nadzora nad rashodima. Prije svega se to odnosi na nova pravila o fiskalnoj odgovornosti. Takođe, se osnažuje funkcija budžetske inspekcije u smislu sankcionisanja nepostupanja po njihovim zapisnicima.

Vlada Tuzlanskog kantona bit će usmjerena na oblikovanje fiskalne politike u cilju promovisanja konkurentnosti, povećanja efikasnosti javnog sektora te jačanja upravljanja javnim finansijama, kako na prihodnoj tako i na rashodnoj strani budžeta, uz kontinuirane aktivnosti usmjerene na promjenu propisa kojim je uređeno pitanje raspodjele indirektnih poreza i pitanje povrata vanjskog duga.